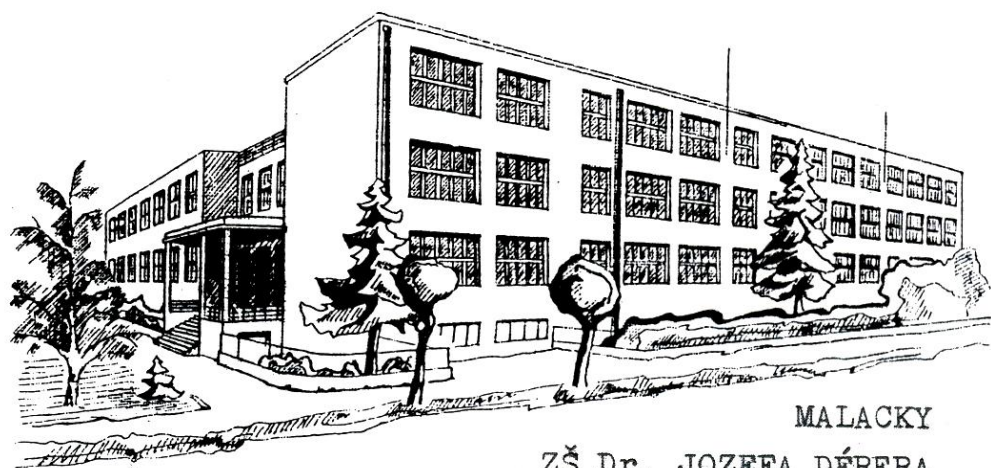
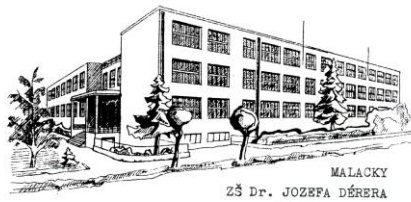


**Základná škola Dr. Jozefa Déreera Malacky,  
Ul. gen. M. R. Štefánika 7**

# **Školský vzdelávací program**





Logo školy



Školský vzdelávací program

**Základná škola Dr. Jozefa Déreera Malacky, Ul. gen. M. R. Štefánika 7**

Motto školy: *„Dérerka – správne miesto na základné vzdelávanie“*

Vzdelávací program pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie

Primárne vzdelávanie – stupeň vzdelania ISCED 1

Dĺžka štúdia: 4-ročná

Nižšie sekundárne vzdelávanie – stupeň vzdelania ISCED 2

Dĺžka štúdia: 5-ročná

Vyučovací jazyk: **slovenský**

Študijná forma: **denná**

Druh školy: **verejná**

Predkladateľ:

Názov školy: Základná škola Dr. Jozefa Déreera Malacky

Adresa: Ul. gen. M. R. Štefánika 7, Malacky 901 01

IČO: 31811493

Riaditeľ školy: Mgr. Katarína Habová

Koordinátor pre tvorbu ŠkVP: Mgr. Jozefína Balúchová

Zriaďovateľ

Názov: Mesto Malacky

Adresa: Bernolákova 5188/1A, Malacky 901 01

Kontakty: e-mail - [msu@malacky.sk](mailto:msu@malacky.sk)

telefón – 034 7966 100 - recepcia

Platnosť dokumentu od 01. 09. 2022

Podpis riaditeľa

# I. Všeobecná charakteristika školy

## 1. Veľkosť školy

Základná škola Dr. J. Déreera je verejná základná škola. Sídli v strede mesta s veľmi dobrou dostupnosťou na autobusové a vlakové spojenie. Pred školou sa nachádza malý park, rovnako i v areáli školy je dostatok zelene. ZŠ Dr. J. Déreera Malacky je plnoorganizovaná školou. V školskom roku 2022/2023 má 12 tried 1. stupňa a 15 tried 2. stupňa. V 1 – 4. ročníku sú tri triedy, 5. až 9. ročníku sú po tri triedy v každom ročníku. Školu navštevuje 720 žiakov. V ostatných rokoch je počet žiakov stabilný, z kapacitných dôvodov napriek záujmu o vzdelávanie žiakov v ZŠ Dr. J. Déreera nemožno zvyšovať počet žiakov.

## 2. Charakteristika žiakov

Školu navštevujú predovšetkým žiaci zo školského obvodu v zmysle VZN mesta Malacky, do ktorého patria ulice: Bernolákova, Boženy Nemcovej, Budovateľská, Duklianskych hrdinov, Džbánkareň, Ferdiša Kostku, gen. M. R. Štefánika, Hlboká, Hodžova, Hurbanova, Jána Hollého, Jána Kalinčiaka, Janka Kráľa, Jánošíkova - v časti po Kalista Orgoňa, Kláštorné námestie, Krátka ulica, Legionárska, Lesná, Euda Zúbka, Mierové námestie, Mojmírova, Na brehu, Na majeri, Nad výhonom, Nádražná, Námestie SNP, Oslobodenia, Partizánska, Pavla Blahu, Petra Jilemnického, Písniky, Príjazdová, Radlinského, Rakárenská, Rastislavova, Robotnícka, Rudolfa Dilonga, Sama Chalupku, Svätoplukova, Štefana Čulena, Táborisko, Tichá, Ulica Karola Virsika, Veľkomoravská - v časti po Jána Hollého, Vlastenecká, Vysoká, Zámocká a lokalita záhradkárskej osady Rádek

### Charakteristika pedagogického zboru

Pedagogický zbor je vysoko kvalifikovaný. Pedagogickí zamestnanci si v rámci rôznych foriem vzdelávania zvyšujú svoje kompetencie. Snažíme sa o to, aby si učitelia navzájom poskytovali nadobudnuté skúsenosti.

## 3. Organizácia prijímacieho konania

Škola nemá špecifické požiadavky na prijímanie žiakov, preto neorganizuje žiadne prijímacie konanie.

## 4. Dlhodobé a pravidelné projekty

Škola dlhodobo realizuje v spolupráci s Mestskou políciou v Malackách projekt zriaďovateľa – mesta Malacky. Zameriava sa na prevenciu problémového správania a sociálno-patologických javov v konaní žiakov, ako je drogová prevencia, prevencia pred kriminalitou a pod. Projekt je určený pre žiakov 4. a 8. ročníka.

V spolupráci s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Malackách sa podľa potreby a možností realizujú aktivity a programy na zlepšenie rovesníckych vzťahov a aktivity na zlepšenie rovesníckych vzťahov v triedach I. a II. stupňa našej školy. Zážitkové aktivity sa zameriavajú na vytvorenie spolupracujúceho kolektívu žiakov v triede, učia žiakov vzájomne sa akceptovať, počúvať a pomáhať si, rozvíjať skupinovú súdržnosť, porozumenie, eliminovať negatívne prejavy v správaní.

S Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Malackách realizujeme pre žiakov 9. ročníka program Pripravím sa na budúce povolanie, ktorý sa stal neoddeliteľnou súčasťou práce so žiakmi v období výberu ďalšej formy ich štúdia.

Pre žiakov 5. ročníka zaraďujeme program Učím sa učiť s cieľom pomôcť žiakom v období prechodu z I. stupňa na II. stupeň.

Obdobie dospievania pomáhajú žiakom zvládnuť v 7. ročníku programy Čas premien a Na prahu mužnosti, v 9. ročníku Dievčatá z Venuše, chlapci z Marsu.

## 5. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

V škole je ustanovená 11-členná Rada školy pri ZŠ Dr. J. Déreera. Zasadá spravidla 4-krát do roka. Na svojich zasadnutiach sa vyjadruje ku koncepcným zámerom rozvoja školy, k výberu učebných plánov, zaujíma sa o počty prijímaných žiakov do prvého ročníka, sleduje postup v prijímacom konaní žiakov 9. ročníka na stredné školy, hodnotí výsledky hospodárenia školy a pod.

Pri škole pracuje občianske združenie Združenie rodičov pri ZŠ Dr. J. Déreera. Jeho hlavným cieľom je pomáhať škole pri skvalitňovaní materiálno-technických podmienok vyučovacieho procesu na škole. Triedne schôdze združenia rodičov sa konajú 5-krát ročne. Rodičia dostávajú informácie o prospechu a správaní svojich

detí, sú oboznámení so školským poriadkom školy a aktuálnymi skutočnosťami súvisiacimi s plnením povinnej školskej dochádzky.

Veľmi dobrú spoluprácu má škola s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Malackách. Zabezpečuje odbornú pomoc pri riešení problémov žiakov v učení (vývinové poruchy učenia). Žiakom s problémovým správaním zabezpečuje individuálnu starostlivosť. Realizuje preventívne a výchovné programy podľa požiadaviek školy, ako so zameraním napríklad na zlepšenie rovesníckych vzťahov v triede či poroforiáciu žiakov 9. ročníka a pod.

Na veľmi dobrej úrovni je spolupráca so zriaďovateľom - mestom Malacky, Centrom voľného času v Malackách, Mestským centrom kultúry v Malackách, športovými klubmi a ďalšími subjektmi na miestnej úrovni.

## **6. Škola ako životný priestor - priestorové a materiálno-technické podmienky školy**

Hlavná budova školy i objekt vilky boli postavené v roku 1932, prístavba (priestory ŠKD a školskej jedálne) v roku 1986. Vo všetkých troch budovách sa zrealizovala rozsiahla rekonštrukcia, takže majú veľmi dobrý estetický i hygienický štandard.

Postupne sa renovovali vnútorné i vonkajšie priestory školy. Triedy a ostatné priestory sú na dobrej estetickej úrovni a stali sa príjemným miestom na vzdelávanie v škole.

V triedach boli vymenené podlahy, školský nábytok je s nastaviteľnou výškou (lavice i stoličky), aby čo najlepšie zodpovedal výške detí, ktoré ich aktuálne využívajú, vo väčšine kmeňových tried boli nainštalované prostriedky IKT. Uskutočnila sa rekonštrukcia sociálnych zariadení. V jednotlivých budovách je vykonávaná pravidelná údržba.

Škola je vybavená tromi počítačovými učebňami, dvomi jazykovými laboratóriami, moderným chemicko-biologickým laboratóriom, fyzikálnou učebňou, učebňou techniky, gymnastickou telocvičňou a telocvičňou so sociálnym zázemím dokončenou v roku 2020.

Vybavenosť kabinetov učebnými pomôckami sa v ostatných rokoch zlepšila a nákupu ďalších pomôcok bude škola venovať mimoriadnu pozornosť. Súvisí to so zmenou obsahu i formy vyučovania v zmysle vytvárania, prehľbovania a využívania kľúčových spôsobilostí (kompetencií). To si vyžaduje oveľa aktívnejší, tvorivejší a praktickejší prístup žiaka k učeniu, a preto je potrebné poskytnúť mu pomôcky, ktoré mu to umožnia.

Školský dvor s multifunkčným ihriskom využíva predovšetkým školský klub detí na aktivity slúžiace na zmysluplné využívanie času po skončení vyučovania, rozvoj pohybových schopností a upevňovanie rovesníckych vzťahov. V priaznivom počasí sa tu uskutočňujú i hodiny telesnej výchovy.

## **7. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní**

Škola skvalitňovaním materiálno-technických podmienok vyučovania zvyšuje neustále bezpečné a zdraviu vyhovujúce podmienky v priestoroch na vyučovanie.

Poučenie žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci sa realizuje v prvý deň školského roku triednym učiteľom, záznam sa zaznačí v triednej knihe. O špecifických zásadách BOZP sú žiaci poučení na prvej hodine telesnej výchovy, pracovného vyučovania, techniky, cudzích jazykov, informatiky. Poučenie sa zaznačí do triednej knihy. Žiaci sú vyučujúcimi jednotlivých predmetov poučení o práci v chemicko-biologickom laboratóriu, vo fyzikálnom laboratóriu a s prácou s počítačom.

Školenie zamestnancov o protipožiarnej ochrane a o zásadách BOZP sa vykonáva v pravidelných intervaloch. Školenie realizuje osoba s oprávnením na výkon tejto činnosti. Takisto sa realizujú vstupné lekárske prehliadky zamestnancov školy.

Škola pravidelne zabezpečuje požadované prehliadky a kontroly zariadení – plynové kotolne, elektrina, bleskozvod, hasiace prístroje, prenosné elektromechanické nástroje, plynové spotrebiče, telocvičné náradie. V roku 2018 sa uskutočnila rekonštrukcia kotolne v hlavnej budove, v roku 2020 sa odstránil havarijný stav v kotolni, ktorá sa nachádza v objekte vilky a zabezpečuje vykurovanie a ohrev TUV aj pre budovu ŠKD.

# II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

## 1. Pedagogický princíp školy

Cieľ našej práce spočíva v tom, aby žiaci získali potrebné vedomosti a zručnosti, vedeli ich správne použiť, aby si rozvíjali kľúčové spôsobilosti. Znamená to, aby sa stali komunikatívni, flexibilní, tvoriví, vedeli si vyhľadávať informácie, vedeli prezentovať svoju prácu a pod.

Výchovno-vzdelávacia činnosť sa usilujeme smerovať k príprave žiakov na život, ktorý vyžaduje schopnosť kriticky a tvorivo myslieť, rýchlo a účinne riešiť problémy, vedieť používať IKT technológie, kooperovať a pracovať v tíme. Žiakov sa usilujeme motivovať k celoživotnému vzdelávaniu. Budeme sa snažiť o prehlbovanie čitateľskej gramotnosti, o rozvoj matematickej a prírodovednej gramotnosti, o zabezpečenie kvalitnej prípravy žiakov v cudzích jazykoch (anglický jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk) so zameraním na komunikatívnosť a s ohľadom na schopnosti jednotlivých žiakov, naďalej budeme podporovať rozvoj regionálnej výchovy a využívanie inovácií vo vyučovacom procese.

Podporujeme rozvoj talentovaných a nadaných žiakov. Snažíme sa v spolupráci s rodičmi formovať u žiakov tvorivý životný štýl, vnútornú motiváciu, emocionálnu inteligenciu, sociálne cítenie a hodnotové orientácie v duchu humanistických princípov cestou rozvoja kultúry školy.

Pozornosť venujeme inklúzii ako stratégii vyučovania - rešpektujúcej rozdiely medzi deťmi a prinášajúcej právo všetkým na rovnaký prístup ku vzdelávaniu. Má jednoznačný cieľ: budovať komunity starajúce sa o všetkých, otvorené pre všetkých, usilovať sa vytvárať také prostredie, v ktorom má každý jedinec svoju hodnotu, môže sa učiť v neohrozenom, otvorenom prostredí bez diskriminácie či predsudkov.

V Základnej škole Dr. J. Déreera sa usilujeme o vytváranie žiživých podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu a priaznivých vzťahov na spojnici žiak – rodič – učiteľ.

Osobitne sa sústreďujeme na vzťah učiteľ – žiak s posilňovaním partnerstva, úcty, zaujatosti na vzdelávaní a tvorivej atmosfére. Nevyhnutnosťou sa javí vytváranie a utvrdzovanie pozitívnych rovesníckych väzieb. Prajná atmosféra v kolektívoch žiakov umocnená empatiou je prvým predpokladom individuálneho úspechu, no zároveň sa eliminujú prejavy nevhodného správania, agresivity v školskom prostredí, dopad virtuálneho sveta na deti, prehlbovanie sociálnych rozdielov medzi žiakmi. Nezastupiteľnou zostáva úloha triedneho učiteľa, realizácia triednych činností, ktoré prinášajú jedinečné zážitky žiakom aj učiteľom.

## 2. Zameranie školy a stupeň vzdelania

### 2.1 Zameranie školy

Vízia ZŠ Dr. J. Déreera spočíva v kvalitnom vzdelávaní v prosperujúcej škole. Vedenie školy, učitelia a rodičia sa spoločne snažia využiť potenciál ľudský i materiálny v rozvoji kľúčových kompetencií žiakov s ohľadom na ich schopnosti i aktuálne požiadavky spoločnosti. Zachovávame kontinuitu v práci školy, no zároveň prinášame aj nové impulzy podnecujúce napredovanie inštitúcie.

Východiskom na napĺňanie uvedenej myšlienky je platná legislatíva a jej špecifikácia v Školskom vzdelávacom programe (inovovanom) ZŠ Dr. J. Déreera v Malackách.

Cieľ vízie spočíva v ďalšom vytváraní priaznivého prostredia v škole, vhodných pracovných podmienok všetkých jej zamestnancov. Dôraz kladieme na humánnu výchovu a tvorivé vzdelávanie. Dôležitým je rozvoj každého žiaka. Deti prichádzajú z istého rodinného prostredia, mnohé zo sociálne nepriaznivého, ďalšie majú špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, v škole sa pracuje so žiakmi nadanými, talentovanými.

Nástrojom rozvíjajúcim všetky kompetencie je zážitkové vyučovanie ako konkrétny spôsob edukácie. Prostredníctvom zážitku a skúsenosti pomáha žiakovi získať vedomosti, schopnosti a zručnosti tak, aby si ich osvojil na celý život. Zážitkové vyučovanie sa však nesústreďuje len na vyvolanie zážitku, ale predovšetkým na jeho spracovanie. Uvedený spôsob vyučovania má v súčasnosti v ZŠ Dr. J. Déreera pevné miesto. V jeho tradícii budeme pokračovať:

- **prehlbovaním čitateľskej gramotnosti** (dopĺňanie knižničného fondu, podujatie , práca s textom vecným i umeleckým, Rozprávková noc v ŠKD, besedy o knihách, spolupráca s MCK v Malackách – Literárna kuchyňa, zážitkové čítanie),
- **experimentovaním na prírodovedne zameraných vyučovacích hodinách, realizáciou laboratórnych cvičení** (delenie vyučovacích hodín na II. stupni, príprava a realizácia praktických cvičení, návšteva VIDA centra v Brne, príchod Mobilného planetária do školy, podpora prípravy na predmetové olympiády a súťaže),
- **využívaním rôznych informačných zdrojov** (práca s knižničným fondom, príprava pracovných listov, využívanie edukačných programov, práca s IKT),
- **podporou tvorivého písania v cudzom jazyku vyhlásením školskej súťaže** (vytvorenie rukopisne vytvoreného textu s prípadnou ilustráciou na zadanú tému),
- **uskutočňovaním projektového i kooperatívneho vyučovania, činnosťou so zameraním na spoznávanie prírody v prepojení na regionálnu a environmentálnu výchovu** (účasť na tradičných

- podujatiach – Deň Zeme, Medzinárodný deň vody, besedy, vychádzky, exkurzie do okolia, podpora v príprave na Biologickú olympiádu, umelecké súťaže s environmentálnym zameraním),
- **podporou tradičných aktivít** (Strašidelná Déerka, Vianoce na Déerke, vynášanie Moreny, Týždeň detskej radosti v ŠKD),
  - **tvorivou dramatikou, využitím prednesu poézie a prózy** (príprava slávnostnej školskej akadémie so žiackym programom, podpora účasti na súťažiach Šaliansky Matko, Zúbkove pramene),
  - **tvorivými dielňami** (v kooperácii s MCK v Malackách, ZUŠ v Malackách, CVC v Malackách práca s rôznymi materiálmi – hlinou, hodváhom, drevom, papierom),
  - **realizáciou exkurzií s literárnou a historickou tematikou, späté s osobnosťou či udalosťou**
  - **podporou manuálnych zručností** (ručná výroba papiera, práca ovocinára, výroba trdelníkov, chleba a pečiva),
  - **organizovaním besied** (napr. problematika dospievania, ochrana životného prostredia, realizácia preventívneho programu Malacky - dobré miesto pre život v spolupráci s MsP v Malackách, preventívne aktivity a problematika voľby ďalšej formy štúdia v spolupráci s CPPPAP Malacky),
  - **účasťou a organizovaním športových a záujmových činností** (príprava na športové súťaže a podujatia, podpora šachu, filatelie, vytváranie záujmových útvarov, spoluorganizovanie Večerného behu zdravia, podujatia Street floorbal cup),
  - **organizovaním škôl v prírode, lyžiarskeho výcvikového kurzu či školských výletov** (zmysluplné využívanie voľného času, vytváranie priaznivých rovesníckych vzťahov).

## 2.2 Priority vo výchovno-vzdelávacom procese školy

- **Prehľbovanie čitateľskej gramotnosti** predstavuje integrálnu súčasť všetkých vyučovacích predmetov. Pozornosť budeme naďalej venovať žiakom, ktorí majú problém so zvládnutím techniky čítania alebo im diagnostikovali dyslexiu.
- **Rozvíjanie matematickej a prírodovednej gramotnosti** prináša žiakom možnosť objavovať, skúmať okolitý svet i experimentovať v ňom. Vo výchovno-vzdelávacom procese ZŠ Dr. J. Déerera sa osvedčil spôsob vyučovania prírodovedných predmetov. Posilňuje sa hodinová dotácia prírodovedných predmetov v učebnom pláne školy. Uvedeným spôsobom sa vytvorili podmienky – a naďalej sa budú vytvárať – na formy a metódy práce, ktoré rozvíjajú kompetencie žiakov. Vyučujúci spolu so žiakmi realizujú laboratórne cvičenia, využívajú rôzne informačné zdroje.
- **Zefektívnenie jazykového vzdelávania** v ZŠ Dr. J. Déerera si vyžaduje posilňovanie hodinovej dotácie vyučovania cudzích jazykov, zabezpečovanie odbornej kvalifikovanosti vyučujúcich, ich kooperáciu. Vytvorené zázemie umožňuje rozvoj vyučovacích metód i vzájomnú aktívnu komunikáciu žiakov.
- **Posilňovanie regionálnej výchovy** spočíva vo vytváraní a rozvíjaní pozitívneho vzťahu k bydlisku, regiónu. Cez poznávanie domova, jeho histórie, prírody, cez odkrývanie jeho jedinečnosti sa utvára identita človeka. Školské prostredie ponúka podmienky na tvorenie postojov, hodnôt. Vo vyučovaní jednotlivých predmetov, na exkurziách, v školách v prírode sa učitelia zamerajú na zoznamovanie sa s folklórom, ľudovou slovesnosťou, regionálnou históriou, pamiatkami kultúrnymi, technickými, prírodnými zvláštnosťami i súčasným životom. Význam regionálnej výchovy je nespochybniteľný. Jej prostredníctvom sa utvára vzťah človeka k svojej vlasti a zároveň sa učí tolerovať iné národy či kultúry.
- **Vytváranie kladného vzťahu žiakov, pedagogických a nepedagogických zamestnancov ku škole, budovanie dobrého mena a obrazu školy v očiach verejnosti** zostáva súčasťou koncepcie rozvoja ZŠ Dr. J. Déerera. Na dosiahnutie uvedeného cieľa treba systematicky budovať kultúru školy. Súbor hodnôt a noriem i naďalej predstavuje vytváranie školy, v ktorej sa kladie dôraz na komunikáciu, dobré medziľudské vzťahy, participáciu na rozhodovaní.

## 2.3 Stupeň vzdelania

ISCED 1 – primárne vzdelávanie (1. - 4. ročník)

ISCED 2 – nižšie stredné vzdelávanie (5. – 9. ročník)

### **3. Profil absolventa ZŠ Dr. J. Déreera**

#### **3.1 Profil absolventa primárneho vzdelávania**

Absolvent primárneho vzdelávania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti, ktoré sa budú postupne rozvíjať v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania.

Absolvent na veku primeranej úrovni disponuje nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- uplatňuje účinné techniky učenia sa;
- vyjadruje sa súvisle v slovenskom jazyku písomnou aj ústnou formou;
- rozumie najzákladnejším slovným spojeniam v anglickom jazyku a dokáže ich používať;
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách;
- používa vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, bude poznať riziká spojené s využívaním internetu a médií;
- má základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami;
- vie aplikovať osvojené prírodovedné a spoločenskovedné poznatky vo svojej činnosti, v starostlivosti o seba a druhých;
- vie rozpoznať v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností;
- vie si vážiť seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať;
- vie sa správať kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám;
- má vzťah ku kultúrno-historickému dedičstvu, ľudovým tradíciám a umeniu, s ktorými sa stretáva vo svojom živote;
- dokáže byť tolerantný, snaží sa pochopiť druhého, pozná a toleruje jeho kultúru, tradície, spôsob života;
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, bude rešpektovať práva iných.

#### **3.2 Profil absolventa nižšieho stredného vzdelávania**

Profil absolventa sa odvíja od kompetencií, ktoré žiak získal v procese vzdelávania a sebvzdelávania v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania a iných rozvíjajúcich aktivít.

Absolvent nižšieho stredného vzdelávania disponuje nasledujúcimi základnými kompetenciami, ktoré vychádzajú zo vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov a špecifických cieľov prierezových tém na tomto stupni vzdelávania:

- vie vyberať a využívať pre efektívne učenie sa vhodné spôsoby, metódy a stratégie, plánovať, organizovať a riadiť vlastné učenie sa, prejavovať ochotu venovať sa ďalšiemu štúdiu a celoživotnému vzdelávaniu;
- vie vyhľadávať a triediť informácie a na základe ich pochopenia, prepojenia a systematizácie ich efektívne využívať v procese učenia sa, tvorivých činnostiach a praktikách života;
- vie operovať so všeobecne používanými pojmami, znakmi a symbolmi, dávať veci do súvislostí, spájať do širších celkov poznatky z rôznych vzdelávacích oblastí a na základe toho si vytvárať komplexnejší pohľad na matematické, prírodné, spoločenské a kultúrne javy;
- vie samostatne pozorovať a experimentovať, získané výsledky porovnávať, kriticky posudzovať a vyvodzovať z nich závery pre využitie v budúcnosti;
- vie vyhľadávať informácie vhodné pri riešení problémov, nachádzať ich zhodné, podobné a odlišné znaky, využívať získané vedomosti a zručnosti k objavovaniu rôznych variantov riešenia;
- vie samostatne riešiť problémy, voliť vhodné spôsoby riešenia, využívať pri riešení problémov logické, matematické a empirické postupy, overovať prakticky správnosť riešenia problémov a osvedčené postupy aplikovať pri riešení obdobných alebo nových problémových situácií;
- vie formovať a vyjadrovať svoje myšlienky a názory v logickom slede, vyjadrovať sa výstižne, súvislo a kultúrovane v písomnom i ústnom prejave;
- ovláda dva cudzie jazyky (prvý na úrovni A2, druhý na úrovni A1);
- rozumie rôznym typom textov a záznamov, obrazovým materiálom, bežne používaných gest, znakov a iných informačných a komunikačných prostriedkov, premýšľať o nich, reagovať na ne a tvorivo ich využívať pre svoj rozvoj a aktívne zapojenie sa do spoločenského diania;
- vie využívať informačné a komunikačné prostriedky, technológie na kvalitnú, účinnú komunikáciu s okolitým svetom;
- vie využívať získané komunikatívne schopnosti na vytváranie vzťahov potrebných k plnohodnotnému spolužitiu a kvalitnej spolupráci s ostatnými ľuďmi;
- vie účinne spolupracovať v skupine, podieľať sa spoločne s učiteľmi na vytváraní pravidiel práce v tíme, na vytváraní príjemnej atmosféry v tíme na základe ohľaduplnosti a úcty pri jednaní s druhými ľuďmi, prispieť k upevňovaniu dobrých medziľudských vzťahov, v prípade potreby poskytnúť pomoc alebo o ňu požiadať;
- vie prispieť k diskusii v malej skupine i v celej triede; chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, vie oceniť skúsenosti druhých ľudí, dokáže rešpektovať rôzne hľadiská a čerpať poučenie z toho, čo si druhí ľudia myslia, hovoria a robia;

- vie vytvárať pozitívnu predstavu o sebe samom, ktorá bude podporovať vlastnú sebadôveru a samostatný rozvoj ovládať a riadiť svoje konanie a správanie tak, aby dosiahol pocit sebauspokojenia a sebaúcty;
- dokáže rešpektovať presvedčenie druhých ľudí, vážiť si ich vnútorné hodnoty, byť schopný vcítiť sa do situácie ostatných ľudí, odmietat' útlak a hrubé zaobchádzanie, uvedomiť si povinnosť postaviť sa proti fyzickému i psychickému násiliu;
- vie chápať základné princípy, na ktorých sú vytvorené zákony a spoločenské normy;
- uvedomuje si svoje práva a povinnosti v škole i mimo školy;
- vie sa zodpovedne rozhodovať podľa danej situácie, poskytnúť podľa svojich možností účinnú pomoc a správať sa zodpovedne v krízových situáciách i v situáciách ohrozujúcich život a zdravie človeka;
- rešpektuje, chráni a oceňuje naše tradície, kultúrne a historické dedičstvo, pozná pamiatky na úrovni regiónu Záhoria,
- zapája sa do kultúrneho diania či športových aktivít;
- chápe základné ekologické súvislosti a environmentálne problémy, rešpektuje požiadavky na kvalitné životné prostredie, dokáže sa rozhodovať v záujme podpory a ochrany zdravia a trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti;
- pristupuje k výsledkom pracovnej činnosti nielen z hľadiska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a spoločenského významu, ale i z hľadiska ochrany svojho zdravia i zdravia druhých, ochrany životného prostredia i ochrany kultúrnych a spoločenských hodnôt;
- využíva vedomosti a zručnosti získané v jednotlivých vzdelávacích oblastiach v záujme vlastného rozvoja i svojej prípravy na budúcnosť, dokáže urobiť kvalifikované rozhodnutie o svojom ďalšom vzdelávaní i profesijnom zameraní.

K rozvoju kompetencií prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, rôzne aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti.

#### 4. Pedagogické stratégie

Súčasťou realizácie Školského vzdelávacieho programu Základnej školy Dr. J. Déreera (inovovaného) využívanie inováčných foriem a metód vyučovania. Dôraz na inováciu vyplýva zo spoločenskej potreby usmerňovať školskú výchovu tak, aby pripravila žiakov na celoživotné učenie sa a pestovala v nich motiváciu k celoživotnému vzdelávaniu. Škola musí viesť žiakov k aktivite, tvorivosti, zodpovednosti a v centre jej pozornosti musia byť potreby žiakov s cieľom maximálne rozvinúť ich duchovný a fyzický potenciál.

Vo výchovno-vzdelávacom procese využívame rozdelenie tried do skupín, a to okrem predmetov stanovených ŠVP aj pri vyučovaní slovenského jazyka a literatúry, matematiky, biológie vo všetkých ročníkoch ISCED 2, pri vyučovaní geografie v 5., 7., 8. a 9. ročníku, chémie v 7., 8. a 9. ročníku, fyziky v 6., 7., 8., 9. ročníku.

Škola využíva vo vyučovaní tradičné vyučovacie metódy (vysvetľovanie, opis, rozprávanie, rozhovor, demonštrácia filmov, obrázkov činností a pod.) aj moderné koncepcie vyučovacieho procesu. Z nich považujeme za najdôležitejšie a najpotrebnejšie najmä zážitkové vyučovanie ako nástroj rozvíjajúci všetky kompetencie. Uvedený konkrétny spôsob edukácie prostredníctvom zážitku pomáha žiakovi nadobúdať trvalé vedomosti, zručnosti. Využívané sú prvky problémového vyučovania, kooperatívneho vyučovania a projektového vyučovania.

Pri problémovom vyučovaní - na rozdiel od tradičného vyučovania, pri ktorom učiteľ odovzdáva žiakom hotové poznatky (vysvetľuje nové učivo, dokazuje správnosť poučiek, upevňuje ich pomocou učebných pomôcok a žiak vníma učivo, usiluje sa mu porozumieť, zapamätať si ho a upevniť riešením úloh) – učiteľ nesprostredkúva žiakom poznatky v hotovej podobe, ale stavia pred nich úlohy. Tie obsahujú neznáme poznatky a spôsoby činnosti. Vyučujúci žiakov motivuje, usmerňuje ich pri hľadaní spôsobov a prostriedkov riešenia úloh. Žiaci si takým spôsobom osvojujú nové vedomosti, zručnosti a súčasne rozvíjajú vlastné schopnosti. Pri problémovom vyučovaní žiak akoby sám objavoval poznatky riešením vytýčených problémových úloh.

Podstata kooperatívneho vyučovania spočíva v tom, že žiaci v triede na vyučovaní pracujú v malých skupinách: riešia úlohy, osvojujú si vedomosti, vykonávajú rôzne praktické činnosti v atmosfére rovnoprávnosti a spolupráce. V podmienkach kooperatívnej práce v skupine si žiaci môžu osvojiť také zručnosti a postoje, ako sú plánovanie práce, účelná organizácia a del'ba práce, kontrola, hodnotenie, vzájomná pomoc, spolupráca, komunikácia, koordinácia, zodpovednosť, tolerancia, váženie si cudzej práce, nenásilné riešenie konfliktov a pod. Kooperatívne vyučovanie kladie požiadavky na riadiacu činnosť. Riadiaca činnosť učiteľa je tu sprostredkovane obsiahnutá vo vhodnom výbere učiva a vo formulácii úloh pre jednotlivé skupiny. Učiteľ sa stáva najmä organizátorom, poradcom pri samostatnej práci skupín žiakov. Kooperatívne vyučovanie je efektívne aj v mimovyučovacích aktivitách (exkurzie), ako sú napríklad prieskumy a zhromažďovanie prírodnín, zbieranie literatúry a grafických informačných prostriedkov o téme, zhromažďovanie údajov zo živých prameňov, rôzne ekologické aktivity alebo aktivity v rámci dodržiavania ľudských práv. Kooperatívne



vyučovanie možno využiť vo všetkých predmetoch, vo všetkých ročníkoch a v rôznych fázach vyučovacieho procesu.

Projektové vyučovanie predstavuje vyučovanie, v ktorom sa stáva hlavnou vyučovacou metódou projektová metóda. Ide o metódu, pri ktorej sú žiaci vedení k riešeniu komplexných problémov a získavajú skúsenosti praktickou činnosťou a experimentovaním. Jeho prednosť spočíva v tom, že umožňuje integráciu (pri tradičnom vyučovaní) oddelených postupov, myslenia, intuície, citov, skúseností s novým poznaním, integráciu riadenej činnosti so samoreguláciou, integráciu školy so životom. Pri jeho využívaní môžu žiaci lepšie pochopiť praktický význam učiva a vzdelávania. Prostredníctvom projektového vyučovania sa žiaci lepšie naučia plánovať si vlastnú prácu, dokončiť ju, prekonávať prekážky a niesť za ňu zodpovednosť. Z organizačného hľadiska možno projektové vyučovanie realizovať rôznym spôsobom: v rámci jedného vyučovacieho predmetu, s jednou triedou a jedným učiteľom, v rámci viacerých vyučovacích predmetov, s jednou triedou a viacerými učiteľmi, vo všetkých triedach v ročníku v rámci jedného alebo viacerých vyučovacích predmetov, v rámci celej školy. Projektové vyučovanie je vhodné realizovať aj v rámci záujmovej činnosti.

V rámci realizácie moderných vyučovacích koncepcií bude nutné výraznejšie využívať moderné vyučovacie metódy ako heuristickú metódu, výskumnú metódu, didaktické hry, brainstorming a pod. Pre prvý stupeň sa ako optimálna javí metóda didaktických hier, ostatné metódy sú vhodnejšie pre druhý stupeň. Pre metodické orgány znamená uplatňovanie týchto metód nutnosť oboznámiť sa s existujúcimi koncepciami a metódami a hľadať cesty ich realizácie, pričom musia vo zvýšenej miere vzájomne spolupracovať, vymieňať si skúsenosti a spoločne pripravovať didaktické materiály.

Snaha učiť po novom sa teda musí stať jednou z hlavných charakteristík vlastnej cesty školy v najbližšej budúcnosti. Učiteľ sa teda stáva koordinátorom vyučovacej hodiny a žiak má byť ten, kto reaguje na podnety, hovorí a tvorí.

## **5. Zabezpečenie výučby žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami**

Žiak so zdravotným znevýhodnením alebo nadaním v základnej škole môže byť vzdelávaný formou školskej integrácie, ak mu príslušné poradenské zariadenie po diagnostických vyšetreniach vydalo písomné vyjadrenie k školskému začleneniu (školskej integrácii/začleneniu) na základe diagnostikovaných ŠVVP. Dieťa so zdravotným znevýhodnením, individuálne začlenené v bežnej triede, sa vzdeláva podľa IVP len vtedy, ak je to vzhľadom na jeho zdravotné znevýhodnenie potrebné. IVP vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Najlepšie výsledky prináša včasná diagnostika, a preto predovšetkým žiaci 2. ročníka, u ktorých pretrvávajú problémy s čítaním, písaním a počítaním, budú vyšetrení v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie so súhlasom zákonného zástupcu. Po potvrdení diagnózy a návrhu opatrení školská špeciálna pedagogička a výchovná poradkyňa v spolupráci s triednym učiteľom a vyučujúcimi príslušných predmetov vypracúvajú konkrétne úlohy a zásady, ktoré sa dodržiavajú vo výchovno-vzdelávacom procese.

## **6. Začlenenie prierezových tém**

Rýchlo sa meniaci realita súčasnej globalizovanej spoločnosti s novými technológiami a sociálnymi zmenami ovplyvňuje postoje, hodnotový systém žiakov a ich konanie. Táto skutočnosť sa odráža aj vo vzdelávaní. Prostriedkom sa stali prierezové témy, ktoré sa svojím obsahom a výchovným zameraním premietajú do vymedzených vzdelávacích oblastí, dopĺňajú ich, prepájajú ich obsah s aktuálnym dianím v spoločnosti, so skúsenosťou žiaka a konkrétnej triedy. V tomto zmysle prierezové témy ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania funkčných kompetencií žiakov. Prierezové témy realizujú ako súčasť učebného obsahu vyučovacích predmetov alebo prostredníctvom samostatných projektov, vyučovacích blokov, kurzov a pod.

### **6.1 Prierezové témy v primárnom vzdelávaní**

#### **6.1.1 Osobnostný a sociálny rozvoj**

Uvedená téma má nadpredmetový charakter, prelína sa celým vzdelávaním. Jej hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť žiakov predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt. Prostredníctvom nej sa zároveň s vedomostným rozvojom žiakov cielene rozvíjajú aj ich osobné a sociálne kompetencie. Umožňuje žiakom rozmyšľať o sebe, o svojom živote, vzťahoch s ľuďmi a smerovaní v budúcnosti. Vedie ich k uplatňovaniu svojich práv a tiež k rešpektovaniu názorov, potrieb a práv ostatných. Usmerňuje ich v tom, ako chrániť svoje zdravie a odolávať rizikám. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k pozitívnej sociálnej klíme školy a dobrým vzťahom medzi pedagógmi a žiakmi.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- porozumel sebe a iným;
- optimálne usmerňoval vlastné správanie a prejavovanie emócií;
- uprednostňoval priateľské vzťahy v triede i mimo nej;
- osvojil si, využíval a ďalej rozvíjal zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce;

- nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce;
- získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií;
- rešpektoval rôzne typy ľudí, ich názory a prístupy k riešeniu problémov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom živote.

#### 6.1.2 Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov na 1. stupni je príprava na zodpovedné medziľudské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma sa zameriava na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii tém je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

#### 6.1.3 Environmentálna výchova

Environmentálna výchova sa prelína všetkými predmetmi, ale najmä prvoukou, prírodovedou, vlastivedou, pracovným vyučovaním, etickou výchovou. Umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia, ktoré sú dôležité pre trvalo udržateľný život na Zemi. Vedie ich na veku primeranej úrovni ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka, organizmov a životného prostredia. Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti, ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými (primeranými a vhodnými) činnosťami – chrániť rastliny, mať kladný vzťah k domácim zvieratám a pod.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné pravidlá a zručnosti pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie;
- rozpoznal hlavné zmeny vo svojom okolí na základe pozorovania prírody;
- rozpoznal hlavné charakteristiky rôznych druhov životného prostredia;
- poznal a vyberal konkrétne možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu svojho životného prostredia;
- podieľal sa aktívne na zveľaďovaní životného prostredia školy a jej okolia;
- správal sa šetrne k prírodným zdrojom, uskromnil sa v spotrebe, ktorá zaťažuje životné prostredie.

#### 6.1.4 Mediálna výchova

Mediá predstavujú významný faktor, ktorý vplyva na vývin osobnosti a socializáciu detí. Stali sa integrálnou súčasťou ich života, pričom si neuvedomujú dostatočne ich vplyv. Hlavným cieľom uvedenej témy je položiť základy mediálnej gramotnosti žiakov a postupne zvyšovať úroveň schopností kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov. Mediálna výchova dáva žiakom príležitosť a priestor na základnú orientáciu v mediálnom svete, osvojenie si stratégií zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, ako aj osvojenie si kritického a bezpečného prístupu pri ich využívaní na veku primeranej úrovni. Dôležitou úlohou mediálnej výchovy na 1. stupni je vychádzať z bezprostredných skúseností žiakov s médiami a vytvoriť pre žiakov príležitosti na ich spracovanie.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;
- osvojil zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov;
- nadobudol základy zručností potrebných na využívanie médií.

#### 6.1.5 Multikultúrna výchova

S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a dokážu s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii uvedenej témy sa usilujeme využívať také didaktické postupy a metódy, učia pochopiť rozdiely a akceptovať ich, ako aj rešpektovať ľudské práva.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti;
- spoznával rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry;
- akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu;
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí.

### 6.1.6 Regionálna výchova a ľudová kultúra

Uvedená téma úzko súvisí s prierezovou témou Multikultúrna výchova, ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie svojho regiónu, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva prispieva k formovaniu kultúrnej identity a postupnému rozvíjaniu historického vedomia žiakov. Regionálna výchova a ľudová kultúra je súčasťou obsahu všetkých predmetov, najmä prvouky, prírodovedy, vlastivedy, slovenského jazyka a literatúry, výtvarnej výchovy, hudobnej výchovy a etickej výchovy. Vhodnými formami sú projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne, účasť na súťažiach v prednese povestí Šaliansky Matko a pod.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozširoval a rozvíjal svoje znalosti o historických, kultúrnych a prírodných hodnotách svojho regiónu;
- vytváral si pozitívny vzťah k svojmu bydlisku, obci, regiónu a krajine;
- rozvíjal svoju národnú a kultúrnu identitu.

### 6.1.7 Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

Zámerom uvedenej témy je pripraviť žiakov na bezpečný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov. Výučba sa uskutočňuje najmä v rámci predmetov prvouka a vlastiveda, v objekte školy na mobilnom detskom dopravnom ihrisku či na mobilnom ihrisku v spolupráci s Mestskou políciou Malacky.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- pochopil funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi na veku primeranej úrovni;
- osvojil si zásady, nadobudol spôsobilosti a praktické zručnosti bezpečného pohybu v cestnej premávke (chôdza, jazda na bicykli...);
- pochopil význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládol základné úlohy údržby bicykla;
- uvedomil si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

### 6.1.7 Ochrana života a zdravia

Zámer prierezovej témy spočíva vo vedení žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovania pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Na veku primeranej úrovni integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídateľných situáciách. Na 1. stupni sa realizuje prostredníctvom vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, prvouka, prírodoveda, vlastiveda, výtvarná výchova, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier. Didaktické hry sa uskutočňujú v každom ročníku 1. stupňa raz ročne v trvaní 4 hodín (mesiac jún) a slúžia na praktické osvojenie si učiva. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozpozna nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;
- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- vedel vhodne zareagovať v prípade potreby poskytnutia prvej pomoci;
- osvojil si základné činnosti súvisiace s pohybom a pobytom v prírode;
- rozvíjal svoju telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť v prírodných podmienkach.

## 6.2 Prierezové témy v nižšom strednom vzdelávaní

### 6.2.1 Osobnostný a sociálny rozvoj

Osobnostný a sociálny rozvoj sa prelína celým vzdelávaním. Hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť žiakov predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt. Prostredníctvom uvedenej prierezovej témy sa zároveň s vedomostným rozvojom žiakov cielene rozvíjajú aj ich osobné a sociálne kompetencie. Umožňuje žiakom rozmýšľať o sebe, o svojom aktuálnom živote, vzťahoch s ľuďmi a smerovaní v budúcnosti. Vedie ich k uplatňovaniu svojich práv a tiež k rešpektovaniu názorov, potrieb a práv ostatných. Usmerňuje ich v tom, ako chrániť svoje zdravie a odolávať rizikám. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k pozitívnej sociálnej klíme školy, dobrým vzťahom medzi žiakmi a medzi učiteľmi a žiakmi.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- porozumel sebe a iným;
- optimálne usmerňoval vlastné správanie
- osvojil si, využíval a ďalej rozvíjal zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce;
- nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce;
- získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií;
- rešpektoval rôzne typy ľudí a ich názory a prístupy k riešeniu problémov.

### 6.2.2 Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Výchova k manželstvu a rodičovstvu predstavuje prípravu na zodpovedné partnerské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii témy je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Škola využíva aj pomoc alebo služby relevantných odborníkov v rámci výučbového programu.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- si osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov, manželstva a rodičovstva;
- osvojil si zásady bezpečného správania a porozumel rizikám v oblasti sexualit;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

### 6.2.3 Environmentálna výchova

Environmentálna výchova umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia dôležitého pre trvalo udržateľný život na Zemi. Vedie žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka, organizmov a životného prostredia, kde sú prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval základné pravidlá pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie;
- rozpoznal a vyhodnotil zmeny v prírode a vo svojom okolí;
- poznal možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu životného prostredia, podieľal sa na aktivitách (školy) smerujúcich k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia širšieho okolia (školy, obce...);
- získal informácie o zásahoch človeka do životného prostredia a vyhodnotil ich dôsledky v lokálnych a globálnych súvislostiach;
- rozlišoval technológie a výrobky šetrné k životnému prostrediu;
- šetrne sa správal k prírodným zdrojom;
- aktívne sa podieľal na eliminácii znečistenia životného prostredia.

### 6.2.4 Mediálna výchova

Mediálna výchova predstavuje významný faktor, pretože médiá vplyvajú na vývin osobnosti a socializáciu detí a mladých ľudí. Médiá sú integrálnou súčasťou každodenného života žiakov, pričom výrazne ovplyvňujú ich správanie, utváranie hodnôt a životný štýl. Hlavným cieľom prierezovej tejto témy je rozvoj (postupné zvyšovanie úrovne) mediálnej gramotnosti žiakov – schopnosti kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov a zmysluplne využívať médiá. Na 2. stupni základnej školy je dôležité, aby sa žiaci na veku primeranej úrovni postupne dokázali orientovať v mediálnom svete a osvojili si stratégie bezpečného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií. Dôraz sa kladie na rozvíjanie kritického myslenia; vhodnou metódou je spoločné skúmanie, analyzovanie a samostatné premýšľanie, pričom sa vychádza z konkrétnej reality žiakov v triede.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- nadobudol základné technické zručnosti potrebné pre používanie médií a médiá využíval zmysluplne;
- pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;
- získal kritický odstup od mediálnych produktov a ich obsahov a rozpoznal mediálne spracovanú realitu;
- osvojil si zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov.

### 6.2.5 Multikultúrna výchova

Multikultúrna výchova vychádza zo súčasnej situácie. S aktuálnou realitou spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa žiaci naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a s ich príslušníkmi dokážu konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii tejto témy sa odporúča využívať také didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať rozdiely, ale vedú k rešpektovaniu ľudských práv. S uvedenou prierezovou témou úzko súvisí regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra, ktorá sa vo svojom obsahu ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie tradícií je základom kultúrnej identity. Spoznávaním svojho regiónu, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva sa prispieva u žiakov k formovaniu ich historického vedomia. Vhodnými formami na uplatnenie týchto tém sú projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne a pod. Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra sa môže

realizovať ako súčasť učebných predmetov: výtvarná výchova, hudobná výchova a etická výchova, literatúra, dejepis a geografia.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti;
- spoznal rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry;
- akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu;
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí;
- mal možnosť spoznať naše kultúrne dedičstvo a rozvíjal tak svoju kultúrnu identitu.

#### **6.2.6 Ochrana života a zdravia**

Ochrana života a zdravia sa na druhom stupni realizuje v rámci vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, biológia, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení. Účelové cvičenia sa realizujú 2 razy do roka v trvaní 5 hodín (na jeseň – september, jar – jún). Zámerom tejto prierezovej témy je nasmerovať žiakov k ochrane svojho zdravia a života a zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Ochrana života a zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídaných situáciách.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozpoznal nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;
- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- vedel poskytnúť predlekársku prvú pomoc;
- mal možnosť cieľavedome rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a odolnosť organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách;
- orientoval sa pri pohybe a pobyte v prírode.

## III. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia

Vnútorný systém hodnotenia kvality zameriavame na 3 oblasti:

1. hodnotenie žiakov
2. hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. hodnotenie školy

### 1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, aké sú jeho pokroky, kde má rezervy, v čom má nedostatky. Súčasťou hodnotenia je povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Predovšetkým hodnotíme prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami. Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov vychádzame z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. Okrem sumatívnych výsledkov sa sústreďujeme na rozpracovanie normatívneho hodnotenia výsledkov žiakov formou hodnotiaceho portfólia.

Hodnotenie a klasifikácia žiakov sa uskutočňuje v zmysle Zákona č. 245/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov, Vyhlášky MŠ SR o základnej škole č. 320/2008 Z.z. v znení Vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 224/2011 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŠ SR o základnej škole č. 320/2008 Z.z., po novele č. 203/2015 a Metodického pokynu MŠVVaŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

#### 1. ročník

Predmety slovenský jazyk a literatúra, matematika, prírodoveda budú hodnotené slovne.

Predmet etická/náboženská výchova sa neklasifikuje, do triedneho výkazu a na vysvedčenie sa uvedie aktívne absolvoval(a), absolvoval, neabsolvoval.

Predmety hudobná výchova, výtvarná výchova a telesná výchova sa neklasifikujú, do triedneho výkazu a na vysvedčenie sa uvedie aktívne absolvoval(a), absolvoval, neabsolvoval.

#### 2. - 4. ročník

Predmety slovenský jazyk a literatúra, anglický jazyk, prírodoveda, matematika, informatická výchova, vlastiveda a pracovné vyučovanie sa klasifikujú známkou:

- 1 (výborný)
- 2 (chválitebný)
- 3 (dobrý)
- 4 (dostatočný)
- 5 (nedostatočný)

Predmet etická/náboženská výchova sa neklasifikuje, do triedneho výkazu a na vysvedčenie sa uvedie aktívne absolvoval(a), absolvoval, neabsolvoval.

Predmety hudobná výchova, výtvarná výchova, telesná výchova sa neklasifikujú, do triedneho výkazu a na vysvedčenie sa uvedie aktívne absolvoval(a), absolvoval, neabsolvoval.

#### 5. - 9. ročník

Predmety slovenský jazyk a literatúra, anglický jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk, matematika, informatika, dejepis, geografia, biológia, fyzika, chémia, občianska náuka, technika, telesná výchova, hudobná výchova, výtvarná výchova sa klasifikujú známkou:

- 1 (výborný)
- 2 (chválitebný)
- 3 (dobrý)
- 4 (dostatočný)
- 5 (nedostatočný)

Predmet etická/náboženská výchova sa neklasifikuje, do triedneho výkazu a na vysvedčenie sa uvedie aktívne absolvoval(a), absolvoval, neabsolvoval.

Celkové hodnotenie sa uvádza: 1. ročník - prospel(a)

- neprospel(a)

2. - 9. ročník - prospel(a) s vyznamenaním

- prospel(a) veľmi dobre

- prospel(a)

- neprospel(a)

## 2. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Každoročne (august) sa bude realizovať hodnotenie vedúcich pedagogických a pedagogických zamestnancov podľa týchto kritérií:

- rozpoznanie individuálnej charakteristiky žiakov;
- rešpektovanie danosti a potenciálu žiaka, rozvíjanie silných stránok žiakovej osobnosti;
- schopnosť motivovať žiakov k učeniu;
- rozvíjanie kľúčových kompetencií u žiakov;
- rozvíjanie vyšších úrovní poznávania žiakov - logické myslenie, kritické myslenie, analýzu, tvorivosť;
- rozvíjanie personálnych zručností žiakov - samostatnosť, zodpovednosť, sebahodnotenie, sebaúctu ...;
- podporovanie sociálnych zručností žiakov - spolupráca, empatia, komunikácia, spravodlivosť;
- individuálny prístup k žiakom, pomoc žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami;
- rešpektovanie názorov žiakov, podpora ich samostatného vyjadrovania, primeraného sebavyjadrenia;
- prístup k plneniu povinností vyplývajúcich z priamej a nepriamej pedagogickej činnosti;
- prístup k profesijnému rozvoju;
- prínos pre školu - propagácia, prezentácia školy na verejnosti, spolupráca s rodičmi, inými organizáciami;
- organizovanie mimovyučovacích aktivít – besedy, karnevaly, športové aktivity, záujmová činnosť žiakov, konzultačná činnosť pre žiakov;
- tvorba učebného materiálu, didaktických testov;
- práca triedneho učiteľa;
- estetizácia prostredia triedy a školy;
- podieľanie sa na zavádzaní zmien alebo inovácií.

## 3. Hodnotenie školy

### Východiská

Vnútorný systém hodnotenia kvality zameriame na 2 oblasti:

1. hodnotenie žiakov
2. hodnotenie školy

### Vlastné hodnotenie školy je zamerané

- na ciele, ktoré si škola určila zvlášť v koncepčnom zámere školy v ŠkVP, a ich realnosť a stupeň dôležitosti;
- na posúdenie, akým spôsobom škola plní stanovené ciele s prihliadnutím k ďalším cieľom uvedeným v ŠVP a zodpovedajúcich právnych predpisoch;
- na oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky, a oblasti, v ktorých je treba úroveň vzdelávania zlepšiť, vrátane návrhov príslušných opatrení ;
- na účinnosť opatrení obsiahnutých vo vlastnom hodnotení.

### V pravidelných, do chodu školy pevne zaradených intervaloch, sledujeme:

- podmienky na vzdelávanie;
- výchovno-vzdelávací proces;
- úroveň podpory žiakov (začlenení žiaci, mimoriadne nadaní žiaci);
- riadenie školy (personálna práca, podmienky k vzdelávaniu, naplňovanie cieľov ŠkVP);
- úroveň výsledkov práce školy.

### Ciele, kritériá a nástroje hodnotenia

Ciele, kritériá a nástroje hodnotenia jednotlivých oblastí sú uvedené nižšie vrátane intervalu hodnotenia. Výsledky hodnotenia, rovnako ako závery a opatrenia, sa budú pravidelne prerokovávať na zasadnutiach rady školy, metodických združení a predmetových komisií, na pedagogických radách.

Oblasť	Cieľ	Kritérium	Nástroj	Interval
Podmienky na vzdelávanie	príjemné a inšpiratívne prostredie, kvalitné vybavenie s efektívnym využitím	spokojnosť žiakov, rodičov a učiteľov	dotazník pre žiakov, rodičov, SWOT analýza učiteľov	raz za dva roky
Výchovno-vzdelávací	kvalitná práca učiteľov pri naplňovaní zámerov ŠkVP -	spokojnosť žiakov	sebahodnotenie učiteľov, dotazník	raz ročne (jún)

proces	inovovaného	a rodičov, kvalita výsledkov	pre žiakov, porovnávacie testy	
Podpora žiakov	primeraná podpora nadaných, ale aj žiakov s rôznymi problémami	kvalita výsledkov	výsledky súťaží, porovnávacie testy, prijímanie na VŠ	výsledky súťaží dva razy ročne
Výsledky vzdelávania	úspešné absolvovanie štúdia, zvládnutie výstupov ŠkVP, rozvoj zručností z ŠkVP	kvalita výsledkov	klasifikácie, hodnotenie kľúčových kompetencií, porovnávacie testy	dva razy ročne
Riadenie školy	efektívny chod školy, plnenie zásad ŠkVP, vytvorenie podmienok na realizáciu žiakov a učiteľov	prevaha pozitívneho hodnotenia	Hodnotenie vedenia školy pedagogickými zamestnancami	raz ročne



**IV. Školský učebný plán - inovovaný**

**Rámcový učebný plán – ISCED 1**

Vzdelávacia oblasť	Predmet	1. ročník			2. ročník			3. ročník			4. ročník			Spolu		
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	9	1	10	8	1	9	7	2	9	7	1	8			36
	anglický jazyk					2	2	3		3	3		3			8
Človek a príroda	prvouka	1		1	2		2									3
	prírodoveda							1		1	2		2			3
Človek a spoločnosť	vlastiveda							1		1	2		2			3
Človek a hodnoty	etická výchova /náboženská výchova	1		1	1		1	1		1	1		1			4
Matematika a práca s informáciami	matematika	4	1	5	4		4	4		4	4		4			17
	informatika							1		1	1		1			2
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie							1		1	1		1			2

<b>Umenie a kultúra</b>	výtvarná výchova	2		<b>2</b>	2		<b>2</b>	1		<b>1</b>	1		<b>1</b>			<b>6</b>
	hudobná výchova	1		<b>1</b>	1		<b>1</b>	1		<b>1</b>	1		<b>1</b>			<b>4</b>
<b>Zdravie a pohyb</b>	telesná výchova	2		<b>2</b>	2		<b>2</b>	2		<b>2</b>	2		<b>2</b>			<b>8</b>
<b>Spolu povinná časť</b>		<b>20</b>			<b>20</b>			<b>23</b>			<b>25</b>			<b>88</b>		
<b>Voliteľné (disponibilné) hodiny</b>			<b>2</b>			<b>3</b>			<b>2</b>			<b>1</b>			<b>8</b>	
<b>Spolu : povinná časť + voliteľné hodiny</b>				<b>22</b>			<b>23</b>			<b>25</b>			<b>26</b>			<b>96</b>

## Rámcový učebný plán – ISCED 2

Vzdelávacia oblasť	Predmet	5. ročník			6. ročník			7. ročník			8. ročník			9. ročník			SPOLU		
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	5		5	5		5	4	1	5	5		5	5		5	24	1	25
	Anglický jazyk	3	2	5	3	1	4	3		3	3		3	3		3	15	3	18
	Nemecký jazyk								2	2		2	2		2	2		6	6
	Ruský jazyk								2	2		2	2		2	2		6	6
Človek a príroda	Fyzika				2		2	1		1	2		2	1	1	2	6	1	7
	Chémia							2		2	2		2	1	1	2	5	1	6
	Biológia	2		2	1	1	2	2		2	1		1	1		1	7	2	9
Človek a spoločnosť	Dejepis	1		1	1		1	1		1	1		1	2		2	6		6
	Geografia	2		2	1	1	2	1		1	1		1	1	1	2	6	1	7
	Občianska náuka				1		1	1		1	1		1	1		1	4		4
Človek a hodnoty	Etická výchova /Náboženská výchova	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	5		5
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	1	5	4	1	5	4	1	5	4	1	5	5		5	21	4	25

Vzdelávacia oblasť	Predmet	5. ročník			6. ročník			7. ročník			8. ročník			9. ročník			SPOLU		
	Informatika	1		1	1		1	1		1	1		1				4		4
Človek a svet práce	Technika	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	5		5
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	5		5
	Hudobná výchova	1		1	1		1	1		1	1		1				4		4
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2		2	2		2	2		2	2		2	2		2	10		10
Spolu povinná časť		24			25			26			27			26			128		
Voliteľné (disponibilné) hodiny			3			4			4			3			5			18	
Spolu : povinná časť + voliteľné hodiny				27			29			30			30			30			146

Základná škola je povinná z rámca voliteľných hodín ponúknuť žiakom 7. – 9. ročníka druhý cudzí jazyk, a to najmenej 2 vyučovacie hodiny týždenne. Základná škola Dr. J. Déreera na základe svojich možností, vzhľadom na využitie jednotlivých učební, v neposlednom rade vzhľadom na personálne obsadenie školy a vyhladku na nasledujúce obdobie sa škola rozhodla ponúknuť na výber nemecký jazyk alebo ruský jazyk. Uvedený predmet sa bude vyučovať 2 hodiny týždenne, ak si ho z jednej triedy vyberie najmenej 11 žiakov. V tabuľke sú alternatívy uvedené modrou farbou.

## V. Učebné osnovy

Učebné osnovy jednotlivých predmetov tvoria vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu (inovovaného) a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

### **Obsahujú:**

1. Úvod
2. Charakteristiku predmetu – jeho význam v obsahu vzdelávania
3. Rozvíjajúce ciele predmetu vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí
4. Vzdelávacie štandard – výkonový a obsahový štandard
5. Hodnotenie predmetu

Učebné osnovy jednotlivých predmetov sú prílohou základnej časti Školského vzdelávacieho programu ZŠ Dr. J. Déra.